

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“
вносити: в Австрії:
на цілий рік . . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К

За границю:
на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодинокі числа по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.
Кonto почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

ХРИСТИЯНСЬКО-СУСПІЛЬНИЙ ДНЕВНИК.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім
неділь і руских свят о 5 год.
по полудні. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовского ч. 15, II.
поверх. Експедиція місцева
в Агенції Соколовского в паса-
жі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на
попередню застерогу.

Рекламації лише неопечат
є вільні від порта. — Оповіді
звичайні приймають ся по ц
20 с. від стрічки, а в „Надіст-
нім“ 40 сот. Подяки і привагні
дonesеня по 30 сот. від стрічки

Нове міністерство.

(X) Нинішня Wiener Ztg. оповіщує склад
нового міністерства, котре в понеділок пред-
ставить ся в посольській палаті, а в середу
палаті вельмож. Міністерство рільництва, ко-
трого керму тимчасово поручив цісар міні-
стри Залескому, має обняти відтак проф.
Браф.

Ми вже вчора зазначили, що несподіва-
на зміна правительства, покликана на міні-
стра-предсідника гр. Штірґка а іменоване
сталого кабінету, зложеного з най-
визначніших урядових сил, упало неначе
грим з ясного неба на німецьких вільнодумців
і соціалістів. Заскочені тою несподіванкою
німецькі вільнодумні часописи намагають ся в
часті нового міністра-предсідника собі при-
своїти, коли тимчасом друга частина під про-
водом N. fr. Presse патує его „клерикалом“
і їдким зображенем его політичної кар'єри
намагає ся обнизити его повагу. Однак сі на-
пасти N. fr. Presse викликають у всіх поваж-
них політиків як раз протилежне вражінє. А
вжеж до справдешної нестями доходить N.
fr. Presse яко опікунка „вільної школи“ за-
для іменованя секц. шефа Гуссар-ка міні-
стром просвіти.

Таке вражінє викликала перша вість про
іменоване нового міністерства в німецькій віль-
нодумній печаті. Однак після сего першого
ошоломленя і роздратованя Німецько-вільно-
думні круги починають помалу втихомирюва-
ти ся. Після вчерашнього засіданя німець. на
родного Союзу, на котрім відзивали ся доволі

різкі голоси проти нового кабінету, починає
ся сьогодні проявляти в німецько-вільнодумних
часописах спокійніший настрій для нового
правительства, з чого можна здогадувати ся,
що міністри-предсідникови поведе ся при-
днати їм. Народ. Союз до участі в законо-
датній роботі.

В чеськім таборі тільки крайне крило ви-
являє велике невдоволенє новим правитель-
ством, молодочехи відносять ся доволі прихиль-
но, а навіть хліборобники прийняли спокійно
іменоване нових міністрів. Тільки на дра
Крамаржа чеські дневники обурені за те, що
він без порозуміня з клубом переговорював
з гр. Штірґком.

Словінці не приписують зміні прави-
тельства, в котрім не мають свого предста-
вника, ніякого значіння, але дневник їх „Slo-
vesec“ зазначає, що тепер значно охолонули
взаємини між Словінцями і Чехами.

Польське коло вдоволене тим, що новий
міністр-предсідник, котрий відбув довірочну
нараду з предсідником Кола, прийняв в ціло-
сти зобовязаня свого попередника що до бу-
дови каналів.

Укр. руский клуб не зазначив ще свого
становища супроти нового міністерства. Тіль-
ко пос. др. Дністрянський в статі
„Політ. гороскопи“ зазначає, що значіне
парлям. меншостий в теперішній системі ви-
сить зовсім у воздух і що всі некучі справи
на котрих полагаду наш нарід і всі его вер-
стви чекають, відкладають ся та протягають.
Тим то накликає він до торгівлі і промисло-
вої організації, а в справі укр. університету
зазначає, що час дійсного сповненя сего най-

горячішого домаганя доси ще не означений
і що научені досвідом австр. політики му-
симо бути ще узброєні в терпелівість, заки
дійдемо ся нашої сьвятині наук. Наостанку
накликає, що крайня пора з цілим запалом
присутити до щораз більшої праці на науко-
нім полі.

Тішить се нас, що пос. др. Дністрянсь-
кий хоч пізно, але прийшов до того по-
гляду, який ми давно вже висловлювали.

Ми вже вчора зазначили, що наколи би
посольська палата не всіпла з поміж себе зло-
жити робучій парламент. більшости, а наслід-
ком того виринуло нове пересилєнє то могло
би се відбити ся не так на правительстві, як
на парламенті і парламентаризмі взагалі.

На се натякає також соціалістична Ar-
beiter Ztg., котра виразно зазначає, що бар.
Гавч був їй симпатичніший при всіх его по-
хибках і тому сей дневник виступає дуже рі-
зко проти гр. Штірґка подібно як N. fr.
Presse, котра лякає своїх читачів, що покли-
кає до керми гр. Штірґка вказує на новий
напрям змагаючий до абсолютизму. Однак
обидва споріднені дневники, котрі піддержу-
ють розлад і розстрій в парламентарних кру-
гах, повинні тямити, що своєю роботою они
самі відговують парламентаризм, а бездій-
єність держ. ради з коєчності доводить від-
так до приверненя § 14 ого.

Просимо відкупити передплату.

Московська агітація в Галичині.

В місяці цвітіня сего року увязнено в
Києві галицького студента Кирила Вальницького,
з пересвідченєм Москвича і передержано его
у вязниці повних п'ять місяців. Відбув ся на-
віть над ним суд в Києві за те, що він роз-
ширював брошуру „Русские національные со-
циалисты в Прикарпатской Руси и в Рос-
сии“. Як „знатоків“ покликано перед суд зви-
сного комівольжера і „горохового шута“ гр.
Волод Бобриньського та „археолога“ д-ра Ю-
ліяна Яворського, що є учителем німецької
мови в одній з київських гімназій. Оба они
станули в обороні „младенца Вальницького“,
вияснюючи, що „русский социализм“ не такий
дуже „опасный“, почім „злополучного“ мла-
денца випущено на волю. Инакше ждала его
тюрма, або „поселєніє вь отдаленныхъ мѣ-
стахъ“.

Та менша з тим. Ніхто би за ним
не плакав, бо не було би за ким. Але чи
подумав би хто, що між нашими безголовими
галицькими Москвичами, що по приміру д-ра
Дудикевича гнули ся в каблук перед пок. гр.
Андреем Потоцьким та враз з ним шукали
в Поляків синекури, що між тими гидкими
нащадками безхарактерности, плугавства і
продайности найдуть ся... „русские социалисты“?
А менше мігби хтось вірити, що патроном
сих „русскихъ социалистовъ“ є не хто инший
а граф Бобриньский, оден з найбільших чор-
носотєнців Росії?..

А однак таке говорить документ, який
в 235 числі помістив „Галичанинъ“ в дописи

Комедия без автора.

Жарт в одній дії Ізидора Воробкевича.

(Дальше).
Сцена 9.

(Ті самі, без графа і графині. Стоять довшу
хвилину без слова і дивлять ся Юлько на Мар-
целю, а Жан на Зоську).

Зоська. Веї як риба занімили.

Жан. Трагікомедия нераз так німо за-
чинає ся.

Юлько. — а музикою кінчать ся.

Жан. Око панни Comtess-и більше по-
відає, ніж комедия в 15 актах. А ваші оче-
нята, паннунцю, (до Зоськи) більше кажуть,
ніж всі твори Шекспіра, Лессінга, Гетого,
Шіллера, Грільпарцера, Коцебуе, Фрайтаґа і..

Зоська. Я не думала, що мої очи дра-
матичним автором.

Юлько. (покірно). Простіть нам, окаян-
ним грішникам!
Марцеля. Ми дівчата, а не духовники.

Зоська. Не можемо вам прощєня да-
ти. Панно Comtess-о, (ломить руки) они ока-
явні грішники..
Марцеля. Ух! утїкаймо!

Юлько. Мовимо вас, лиш того не чи-
вїть! Ми вас обманули (клякає перед Марцель-
кою і цілує єї руку).
Марцелька. Се не стоїть в Кодрусї.

Зоська. І я не нагадую собі. Такої
сцени там нема.

Жан. Не з Кодруса она взята, лише зі
щирого серця.

Юлько. Автором всего лише вірна і
щира любов.

Марцеля. Славний автор! Чи се тра-
гедия чи комедия?

Юлько. Шановна панно Comtess-о, се
від вас залежить. Коли щира любов найде від-
гомін у вашім серці, —

Жан. — то буде дуже весела комедия, —

Юлько. — а кола ві, то вже сумна
трагедия готова.

Жан. Я знаю, що панна Comtessa ма-
ють добре серце і грізної катастрофи не ба-
жають.

Марцеля. Не розумію вас.

Юлько (до себе). Va banque! Або ви-
граю або пропаду! (До Марцелі). Я, панно
Comtess-о, не той, за котрого ви мене маєте.

Зоська. Стид був би для нас, колиби
ми ошукали ся.

Юлько. Вірте менї, що..

Зоська. Ми вам віримо, що ви не ко-
медиянти, лише..

Юлько. Ми лише перебрали ся..

Зоська. Ми все знаємо, нас годї зму-
друвати.

Юлько. Прощайте! провинили.

Жан. Дайте нам за покуту тридневий

піст, ми терпеливо знесем сей тягар, лише
прошу ласкаво приймити нашу супліку.

Зоська. Ми добре знаємо, що ви не
волоцюги-комедиянти. Сей пан (показує), то
барон Юлька Романський, а той, що все язич-
ком молотить полово, его люкай, его права
рука, Жан, якого ніким заступити не можна.

Жан. Бігме, що ви чарівнички; ви фа-
сулями і бобом на порозї ворожили і все до
волосочка відгадали. І я не комедиянт, я
Жан, вірний, послухний слуга пана барона
Юлька Романського.

Зоська. І за такий нечуваний, фари-
сейський, дволичний обман ще працювати!

Марцеля. Ні! ніколи!

Зоська. От уже йдуть пан граф і пані
графиня.

Марцеля. Слава Богу, вимотавсь із
сеї фатальної ситуації.

(Граф і графиня поволи абляжають ся).

Зоська. Гей же скоро до Кодруса!
Зачинаймо сцену!

Юлько. Хоч мене убийте, я з Кодруса
слова не вмію.

Жан. Се для мене клинове письмо.

Юлько. А для мене санскрит.

Зоська. От тут книжка (подає). Возь-
міть сцену тяжкої розлуки Медона з Филіа-
дою. Конець I акту, сторона 36. (До Юлька).

Щоб вам, пане барон, гра удала ся, кладіть
удар на то, що панна Comtess-а заручена,

і імпровізуйте, як вам удасть ся.

Юлько. Заручена?

Зоська. Так, так щира правда!

Юлько (дрожащим голосом). Правда,
панно Comtess-о?

Марцеля (хоче говорити, але не
може).

Зоська (до себе). З самої любови і
словечка не промовить. Про милість божу за-
чинаймо! як ні, то ми пропали. Пан граф і
графиня ось-ось перед нами.

Юлько (паде Марцелю до ніг).

Так, нам назначено у зорях було
І серце вже давно недоло чуло.

Грудь мою розпинають болі-муки,
Я замість щастя знаю біль розлуки.

Жан (до Зоськи).

І замість раю ясного і неба
В красну місяницю нам вкусити треба.

Що зеленіло раз, тепер змарніло,
Судилось нам, щоб серце нило-мліло.

Марцеля (до Юлька).

Остань ся тут ти мого серця жалю,
Без тебе, як без сонця квіточка, всихаю,
Без тебе муки зношу день і ночи,
В слезах загаснуть мої ясні очи.

Зоська (до Жана).

Я, Елісінда, світлом му блукати,
Щоби тебе, мій милий, відшукати.

В. Адамский Дивани. — Портієри. — Фіранки. — Стори. — *Wonne femme*. — Матерії мебльозі.

Львів, Тотель Жоржа

Ціни знижені

НАГОРТКИ

англійські і плюшеві, футра дамські, костюми, блюзки, гальки, спідниці, шляфроки в найкрасших фасонах

поруває

Магазин Дамских Виробів

Якова Посамекта, ул. Якагемічка

Львів

ч. 3

з Києва. Є се програма „партії рускихъ соціалістів“, яку цілком оправдано „Галичанинъ“ підносить на глум. Але що найцікавіше, що сей документ уложений вже й для „прикарпатської“ губернії, як свідчить заголовок і оковечний підпис „Львовъ-Київъ-Москва 1. (14.) января 1911 року.

Так, Австрія, се для тебе дарунок за те, що в часі війни Росії з Японією ти зберегла супротив свого північного сусіда повну невтральність і не помогла бити в скіру тоді, як били Росію Японці. Жалуй, Австрія, бо тоді можна би було на сотку літ навчити північного сусіда чемности і приличности. І протягом сей сотки літ не поважив би ся виступити ніякий „гороховый шутъ“, та не сьмів би думати про ніяку „прикарпатську“ губернію, в якій вже нині закладає бурси, а в них деморалізує цвіт нашого народу, до якої пле православних батюшок і з якої при помочи „общества Качковскаго“ забирає наших дітей, щоби в „Львоній“ побіч Почаєва виплекати їх на яничарів.

Та вернім до самого документу, який повинен бути пересторогою на будуче. А подаємо его враз з примітками дописи „Галичанина“, яка влучно характеризує „горохового шута“, гр. Бобринського, а в часті тих, що за ним стоять. В дописи „Галичанина“ читаємо:

„Програма, которую К. В. и его товарищи-студенты, собравшие передъ арестомъ въ Галицію, распростаняли подпольнымъ образомъ, подъ печатью „честнаго слова“, озглавлена: „Русские національные Соціалисты (въ Прикарпатской Руси и въ Россіи). Програма партіи. II) Государственное устройство. Образъ правленія: 5) Полное и дѣйствительное народовластіе, конечнымъ выраженіемъ котораго является демократическая республика.“

„Ну, какъ вам это правится, почтеннѣйшій гр. Бобринскій, членъ русской государственной думы и фракціи націоналистовъ? А? Или слѣдующая точка: Законодательство. 6) Верховная законодательная власть въ государствѣ принадлежитъ исключительно государственной думѣ, избираемой всѣми гражданами, достигшими 20 лѣтъ“ (почему не младенцами въ люлькѣ? — прим. ред „Галичанина“), „безъ различія пола, національности и вѣроисповѣданія“. Вчитываясь въ эту бездонную социалистскую мудрость, можно дойти, пожалуй, и до пресловутаго, „бюджетнаго рубля“ гр. Бобринскаго.“

„Или возьмемъ: „Военное дѣло. 10) Замѣна постоянной арміи народнымъ ополченіемъ“. — Не сдѣлаете ли, любезнѣйшій графъ, такого предложенія въ „комисіи государственной обороны“? Сдѣлайте голубчикъ! Отъ „бюджетнаго рубля“ къ этой диковинкѣ социалистскаго талмуда только рукой подать. Сдѣлайте, родной, такое предложеніе. Будеть

Душі ти приченив ся, як ріпах кожуха;
Не найду тя, то стану я без духа...

М а р д е л я.
Гадь лють ве ся круг мого серденька.

Ю л ь к о.
Прощай в послѣдне ти, моя миленька!

З о с ь к а.
Мене лишаеш ти, моя надіє.

Ж а н.
Мое серденько з туги чахне-мліє...

Ю л ь к о.
Пропала доленька моя, Филяде;
Зазнали ми доволі злости й зради.

М а р д е л я.
Віриши згасла, тьма жите вкриває,
Човен розбив ся в скали й поринає.
Бувай здоров, мій Медон — я прощала
І биль тяжкий розлуки вже пізнала.

Ж а н.
Не плач ти, Елісіндо, крале незабута!
Як ржа велю, так судьба-отрута
Сточила серце, ах, тяжка недоле!
Змарнѣм, як без сонця цвітка в поли.
В послѣдне, ох, прощай, моя ти мила!

З о с ь к а.
Як вернеш ся, то чорна вже могла
Твою голубку тяжко придавила...
(Конецъ буде).

дѣтямъ на потѣху. Быть можетъ, произведутъ васъ въ бумажные командиры. А вы и такъ любите наряжаться „соколомъ“. Только брюшка отбавьте, пожалуйста а то въ наше время такихъ соколовъ не бываетъ.“

„Или же слѣдующая точка програмы: „Церковь и религія“, 12) Отдѣленіе церкви отъ государства, и религіи отъ національности. Объявленіе религіи частнымъ дѣломъ каждаго гражданина. Призваніе всѣхъ церковныхъ и религіозныхъ общинъ частными союзами, самостоятельно управляющими своими дѣлами. Призваніе обязательнымъ гражданскаго устройства церкви“. Да, неужели и эту точку програмы оплачиваемыхъ вами прислѣшниковъ отстаивали вы, единственный и непогрѣшимый тульскій Саванаролла?“

„Пойдемъ дальше. Третья часть этой умной програмы гласитъ: „Мѣстное самоуправленіе. 13) Основнымъ закономъ государства обезпечивается широкая, демократически-организованная областная автономія для всѣхъ мѣстностей, отличающихся особыми географическими и исторически-бытовыми условиями“. 16) За означенными органами областной автономіи признается вся сума законодательныхъ правъ по всѣмъ отраслямъ мѣстнаго управления, включая сюда полицію и финансы“. 17) Для областей, автономія которыхъ признана основнымъ закономъ, общегосударственное законодательство имѣеть примѣненіе лишь къ кругу вопросовъ, исключенныхъ изъ вѣдѣній автономныхъ учрежденій“. 19) Въ цѣляхъ объединенія жизни и дѣятельности соседнихъ автономныхъ областей допускается (только? многочисливые національные социалисты?“ — прим. корреспондента), — организація отвѣтствующихъ междуобластныхъ союзовъ“. Не менѣе прелестна и восхитительна точка п. з. „Земельное законодательство. 44) Отчужденіе государственныхъ, удѣльныхъ, кабинетскихъ, церковныхъ, монастырскихъ и частновладѣльческихъ земель съ цѣлью созданія общенароднаго фонда для передачи всей земли трудящимся“. „Львовъ, Київъ-Москва, 1 (14) января 1911 г.“

„Не правда-ли, какъ все это мило, любезнѣйшій Владиміръ Алексѣевичъ? Только сядьте и восхищайтесь! Читаешь всю эту социалистскую чушь, которую гр. Бобринскій подъ личиною „націонализма“, защищалъ на судѣ въ Києвѣ, и спрашиваешь: націоналисту ли этотъ промотавшійся графъ, или красный „товарищъ“?“

А після всего питаємо скромно звісного зі своєї бистроумности, недавного польского „Sokolа“, а нині „истинно-русскаго“ господина посла Куриловича, який не вірить в вствоває російської гитаціі в Галичині, чому він враз з д-ромъ Марковым не вніс в державній раді інтерпеляціі, коли „страдалецъ“ Кирило Валъницькій, австрійскій горожанин сидів в російській тюрмі? Прецінь се їх сторонник „русскій соціалистъ“...

Пожаданім було би також, щоби наші власти заохочували ся сим рухом дуже енергично, та подбали, щоби індивідуа скомпромітовані в Росії не мали тут поля до попису, ані як студенти австрійскихъ університетів, ані як агітатори, що гниль і розклад несуть нашій землі. Нехай йдуть до Росії, а опинять ся невагом па Сибірі.

Чортяко каянник і проповідник Божої слави.

(З нагоди італійско-турецкої війни).
Межи арабскими племенами північної Африки, де тепер гремлять італійскі гармати, удержала ся казка слідуячого змісту: Раз наложив Бог на диявола за якийсь спеціальний непослух зглядом себе покуту, що має іти поміжи людей та проповідати Божу славу і ширити межі ними тверезість і моральність. Хотяй і як було чортови се не по нутру, однак був приневолений послухати і тому вибрав ся в дорогу, щоби стати проповідником Божої могучости, Божої слави, ну і щоби ширити моральність. Яко місце каєня вибрав він собі як раз ті околиці, в яких веде ся тепер завзятий бій. І на диво проповідав каючий ся чорт так красно про Бога, що аж людям стало жалко, що они колись відвернули ся від Господа Бога. Та на жаль скінчилося каєня. Чорт жалуючи, що стратив тільки часу на каєню і що вже люди починають поправляти ся, з тим більшою ревностію, взяв

ся до буреня того, що вимохить зробив для слави Бога і для добра людей. Та доперва побачили люди, що чорт остане завсѣди чортом і не змінять своєї природи і переконали ся, що ему не можна вірити, хотяй би він говорив і не знати як красно і хотяй би як заручав, що він уже поправив ся, чи поправитъ ся в будучині.

Сю то казку і привабули троха люди, та пригадати собі її аж тепер, коли вожд над вождами Савева став читати Арабам на ринку в Триполісі пасьмо слідуячого змісту:

„В імя ласкавого і милосерного Бога володіючого над великим краєм Італії.

„Є. В. Віктор Емануїл III., которого Бог нехай заховає і зробить щораз більше великим і славним.

„Я Карло Канева, генерал комендант італійской воєнної сили, яка має задачу зробити коєць панованю Турків в Триполітанії, Киринеїці і примѣжныхъ околицяхъ.

Всім народам, що поселені в згаданихъ околицяхъ відморскихъ филь почавши, а скінчивши на найдальшихъ закуткахъ в глубъ краю і тих, що мають доми в містахъ, городахъ, поляхъ, пасовищахъ довкола тих міст або далеко в глубині краю,

подаю до в і д о м а,
що війська остаючі під моїми приказами мені передані Є. В. Королем Італії, которого нехай Бог має в своїй оуці, не на то, аби підбити і зробити невізниками народи Триполітанії, Киринеїки і іншихъ країв надходячі ся тепер в турецкій неволі, але щоби їм віддати належні їм права, укарати узурпаторів і зробити свободними, панамі себе самих, боронити їх против узурпаторів і навіть самих Турків і то против кожного, хтоби мав охоту їх проковтнути.

Від тепер будуть вами управляти мешканці Триполітанії, Киринеїки, Фезану і примѣжныхъ країв ваші власні начальники під високимъ патронатом Є. В. Короля Італії, которого Бог нехай має в своїй оуці, яких обовязкомъ буде правити вами після справедливости, однак ласкаво і солодко.

Всі закони як релігійні так і свѣтскі будуть пошановані; пошановані будуть також особи і приватна власність, пошановані закони і привілеї привязані до добротиннихъ і релігійнихъ товариствъ.

Діяльність начальників буде мати однокую цілю ваше добро, ваш супокій і тому будуть они приміняті ся до „закона“ і до „сунні“). Справедливість буде вам вимірена після „скорі“) судьями, які в ній будуть осьвідомлені, будуть мали недоганні, похвальні обичаї. Ніякий утиск зі сторони начальників, ніяке переступство зі сторони судів не будемо терпіти. Лише „книга“, „закон“ і „сунна“ будуть мали власть.

Ніяка данина не буде побрана, щоби була зужита поза краєм, а навіть ті, що тепер є в силі, будуть розгянені і зменшені, а навіть внесені зовсім після справедливости.

Ніхто не буде покликаний до війскової служби против своєї волі, а будуть принимати лише тих, що схотять добровільно станути під італійскій прапор в цілі охорони осіб, майна і захованя краєви цілковитого супкою і щастя. Всі прочі остануть у своїхъ хатахъ заняті працею в полі, випасом худоби, торговлею і всіми тими штуками, що є конечні до прилично удержаня життя. Так кожидй буде міг молити ся в мшеі за велч італійского народа і за славу свого Короля, якого нехай Бог спасе, котрі (себто Бог і король) взяли вас, о народи сихъ сторіч, під свою опіку і охорону і хотять, аби ваше імя було страшнимъ для вашихъ ворогів, але вами любленим і благословенимъ.

То оголошую нині силою уповажненя одержаного від Є. В. Короля Італії справедливого і славного в тій цілі, щоби они стали основою будучихъ відносинъ межі протегуючими а протегуваними, межі Італійцями а населенцями сего краю, будучи певним, що прийме їх собі до серця і що они стануть ся для васъ закономъ, який судете виконувати вірно і щиро на визволене обохъ сторіч. А коли би хто знайшов ся, що не шанує закона, що не має поважання для осіб, що бурить супокій женщини, що нарушує приватну власність, що бунтує ся проти волі Провидія, що тут зіслало Італію, в якої я одержав ті розпорядки

*) Sunna. опис захованя Могамеда як в приватнімъ тьк і релігійнімъ житю. Є для Могамеданців по Корані найважнішою книгою.
**) З найбільшою точностію.

в правомъ їхъ проголосити, то заявляю, що я буду з силою відданою в мої руки наставити, аби они були виконані на славу доброго права і справедливости.

Народи Триполітанії, Киринеїки і примѣжныхъ околицъ!

Памятайте, що Бог сказав в „книзі“:
„Тим, що не вповідають вамъ релігійної війни і не проганяють васъ з вашого краю, повинні ви робити добре і берегти їх, тому, що Бог любить добродіів і протекторівъ“.

Памятайте, що стоить написане в „книзі“:
„Коли они є склонні до супкою, прийміть тойже і ви і майте до Бога довіре“.

Італія хоче супкою. Під докровом Італії і її Короля, которого нехай Бог благословить, остане ваш край краєм Ісламу, над якимъ буде повітати прапор о красці білій, червоній і зеленій на знакъ віри, любові і надії“.

Ся бесіда переплітана густо словами: Бог, Провидіє, віра, любов, надія, законъ ітп., була би може зробила на слухаючихъ єї Арабахъ якъ найкрасше вражівє, бо они люблять такі річи, та викликала у нихъ довіре і любов для Італійців, коли би они не пригадали казки про каючого ся чорта і цемовірности, аби він щиро голосив про Бога, любов, віру ітд., якихъ то слівъ є вінъ завзятымъ ворогомъ.

Та, якжеж ті Італійці можуть, сказали они собі, шанувати Бога, у нас, коли они єго у себе не шанують? Якъ можуть они говорити про пошанованє нашихъ прав, коли они не шанують у себе церковнихъ законівъ, та держать верховного Начальника католицкої Церкви немов в'язня, которого позволяють зневажати уличній товпі, яка вдирає ся аж під єго палатя, аби єму і там не дати супкою? І се було причиною, що ніхто не повірив в щирість слівъ, які відчитавъ Канева і то не лиш ніхто з Арабів, але і ніхто з поміжи самихъ Італійцівъ.

Длятого „L'Osservatore Romano“ пише, що аж тепер знають християни в Італії, де удати ся, щоби віднайти імя Бога затрачене в Італії. Она знайдутьъ товж в Триполітанії славлене поміж Турками урядово. Тільки там є італійске правительство віруючимъ; бо у себе в дома не вірує оно ні в Бога ні в сьвятыхъ.

В Римі розпаношили ся завдяки правительству антиклерикаліамъ і худа, якихъ виразомъ є L'Asino, издаване Подрекнуо. Чижъ отже се можливе, щоби се, що нині дѣє ся в Італії, не діяло ся пізніше в Африці? Чи се можливе, щоби чортъ щиро покававъ ся? а так само і правительство, котре дало стілько доказівъ, що Бог і Церковъ є для него рівнодушні?

Та може бути, що оно угне ся скорше перед Могамедомъ і кораномъ ніжъ перед Христомъ і Євангеліємъ, бо злого все тягне до того, що є фалшиве...

Але з того поступованя італійского правительства можемо і ми виснувати моральну науку, бо і у насъ є такі, що втнуть такую саму штуку. Недавні то ще часи, якъ підчасъ виборчої борби приходили вороги Церкви до сьвященниківъ і удавали католиків, та обіцували, що коли не стануть в обороні Церкви, то бодай ніколи не будуть против неї виступати. Але щож показало ся? Першою річю було одного з такихъ послівъ виступити в парламенті против Церкви і через те дати доказъ правдивости арабської казки, що чортови не можна ніколи повірити, коли він удає каєника, бо єго каєня не є і не може бути щире. Но так, якъ Араби стали Італійцівъ побороувати з тимъ більшимъ завзятемъ по оголошеню мавіфесту чимъ перед тим, хотяй не мали ще доказу, чи они не будуть шанували більше могомеданської віри чимъ християнської, то ми сьвященники, що дізнали такого заводу, повинні знати, що чортъ ніколи не поправитъ ся і на тій підставі повинні знати, якъ заходити ся з тими панамі в часі виборівъ, що дали доказъ свого невірства. Хотяй би клякали перед нами і пальці складали на хрест, то не вірмо їм, бо то поступованє їхъ не є щире.

Idem.

Італійско-турецка війна.

Не поправило ся положенє Італійцівъ в Триполісі. Турецкі вїсти про усїхъ війскъ падишаха звучать в такімъ „переборщенімъ тоні“, що годі їмъ повірити. Коли би вичорімъ основували ся на правді, Порта не занедбала би поспішити ся з урядовимъ потвердженємъ. Та з другої сторони Італійці в своїй скромности

йдуть за далеко поза границі дійсних втрат або також покривають їх дискретно мовчачко будімо з причини недостатчі автентичних інформацій. Сій тактиці як одній, так також другій годі дивувати ся, та загального образу положеня она не зумів ослонити.

Належить відкинути поки що все, що турецькі часописи голосять про вмашироване Турків до Триполісу і овладу міста, нібито дня 29. м. м. Магмуд Шефкет, який urbi et orbi подав сю вістку з сентиментальною приправою „найгарнійшого дня в житю“, в радиснім захваті поміняв очевидно своє і свого народу бажаня. В дійсности однак так само нікого не заповняють олімпійський супокій, з яким італійське правительство стверджує, що всі дотепершні бої в Триполісі скінчили ся побідю Італійців. Бувають різні побіди, а до рідкости не належуть пиргови побіди і таких найбільше віднесли доси Італійці на водах африканської Сирти. Бо оконечним триумфом італійським є заткнене знова отаманського прапора на трох кріпостях Триполісу і втрата становища під Бумеліанс, незвичайно важного, бо в мій містять ся жерела, що заосмотрюють Триполіс у воду до п'яти. Навіть профан зрозуміє, що видане з рук такої точки, виставляє на велику небезпеку ціле положенє.

Італійці і дальше держуть місто Триполіс в своїх руках, але серед яких прикрих відносин! Здесятковані в битвах мають проти себе самих ворогів: недостача води, шаліюча холера і ненависть місцевого населеня, яке наколи би могло, утопило би влізливців в ложці води і яке при нагоді старає ся нанести їм шкоду.

А кругом міста громадають ся під прапором пророка що правда не дуже численні, але основи з африканським підсонем турецькі війська і величезні, що раз численніші громади Арабів, може зле уоружених, але в бою так фанатично хоробрих як се ще хіба східні народи такими уміють бути. І що раз сильніше стісняє ся верстень довкруги Триполісу, що раз ближше до міста стгають ся італійські передні сторожі разом з оборонною лінією.

На полі бою. До Бюра Райтера наспіла вістка з Мальти, що всі італійські воєнні кораблі оставили Триполіс і поплили на турецькі води. „Frank. Ztg.“ доносить, що Італійці для скріплення своєї фльоти мобілізують резерву.

Італійські війська в Триполісі одержали нового вождя. Місце ген Каневи займає дотепершній комендант 9. корпусу армії, ген. Тругоні, а італійське правительство, оголошуючи сю номінацію, по раз перший признає ся отверго до неповодженя в Триполісі мотивуючи зміну „некорисним вислідом воєнних операцій. Другим наслідком минулотижневих неповодженє є значне скріплене овладної армії в Триполісі. Після присвяченого висланя третьої дивізії, котрої прибує охоронило бодай італійський корпус в Триполісі від оконечного погрому, рішено виправити до Африки в найближшій часі ще 6 полків піхоти, 2 баталіони гренадірів, значні відділи артилерії і помічних військ, загалом 25.000 людей. Дві перші дивізії, вислані в початках війни до Триполісу і Киринайки, числила 40.000 людей, третя, що поспішила на поміч zagrożеному ген. Каневі, 10.000. Отже загалом мають тепер Італійці на триполітанських берегах 50.000 людей, овладна армія зростає в найкоротшій часі на 75.000.

Чи сі сили вистарчуть на овладу краю? Велике питанє для кожного, хто стежить за перебігом війни.

Найновіші вісти. До Агенції Стеф. доносять з Триполісу: Четвер і ніч на п'яницю минули спокійно. Рано прийшло до дрібних зустріч передних сторожий, а о 9:30 рано настав повний супокій. Контрторпедоєць, що вернув з Гоме, повідомив, що положенє там є незмінене.

Також положенє в Бендггазі є — після радіотелеграмів ген. Триколі — незмінене.

З Царгороду доносять: Комендант Мешад бей вислав до італійського коменданта в Триполісі візванє, щоби піддав ся. Італійці відмовили, тоді Мешад-бей завач бомбардуване, яке тревало 2 години. Мешад-бей вилегував свого адютанта до консулів, щоби оставили місто, бо він плявує напад на місто і не бере на себе відповідальности, колиб чужі піддані були виставлені на небезпеку.

Льондонські дописці заперечують, немов би італійська фльота відчалала від берегів Триполісу. Є се здає ся маневр, щоби Турків привести до атак на Триполіс, а описля виставити на огонь корабельних армат.

До Аг. Стефанього телеграфують з Триполісу: Заграничних військових аташе прийняв оноді генерал Канева; вчера рано оглядали они шанці на західнім побережю, кріпость ч. 6, а також Бумеліану, висловлюючи подив іза постави військ і воєнних зарядженє, виданих Італійцями. Полковникови Спінелльому, що показував прапори, здобуті на ворогови, складано сердечні гратуляції. Ніч минула супокійно.

Італійське обуренє. Італійський консуль в Празі заявив в редакції „Prager Tagblatt-у“ і просив о спростованє хибних поголосок про італійські варварства над Арабами. Італійська печать повна обуреня на невірне представленє стану справи в Триполісі німецькою печаттю.

Поганий рахунок. Воєнні кошти овладі Триполісу обчислюють на 3 мільони лірів денно. Італійське правительство було приготовлене на видаток лише пів мільона лірів денно.

Несупокій в Египті. З причини протиевропейського руху в Александрії проклямовано там воєнний стан. Англійський кружляк висадив на сушу 200 моряків. Несупокій в Каїрі тривають дальше.

Ворохобня в Китаю.

Конституційний едикт, виданий китайським князем регентом, в імени шістьлітнього цісаря, звучить дуже покрвно. Висказує в нім цісар, що хоч бажав добра підданним, не мав до сего відповідних людей. За багато шляхти займало відвічальні становища. Міністер залізниць, що тішив ся довірем, був обманцем, урядники і шляхта користали всагалі у кож дої нагоди, щоби красти. Народови забрано багато гроша, та для его добра нічого доброго не вдіяно. Населенє жалувє ся, але его жалі не доходять до цісарських ух. Супроти сего присягає цісар на конституцію і заповідає зміну законодавства з угляденням потреб населеня, якого бажаня хоче сповнити. Спонука Манджурів і Китайців — як се плянував старий цісар — нехай наступить.

„Correspondence d'extreme Orient“ доносить, що цісарський едикт не зробив ніякого вражіня, а ворохобня ширить ся в провинциях Чечуан і Гуе, в Кантові, Гянгтсе, Гоман, Шансі і інших. В Пекіні боють ся кожоді хвилі вибуху ворохобні і здетронізованя династії.

Австрійський офіцер на терені ворохобні. Підполковник генерального штабу Теодор Ф. Лерх, що під сю пору перебував для студій в Явані, удає ся до Ганкау, щоби там на місци слідити перебіг подій китайської ворохобні.

Грізний бунт правительственных військ. Натсвівши до Бюра Райтера урядови депеші доносить, що полк висланий на поміч цісарському війську до Шензі, збунтував ся. Збунтовані жовніри вбили генерала і вимордували поверх 1000 Манджурів, між ними губернатора і его родину. „Ямен“ губернатора значено.

Б. міністер скарбу Каїтсе заповів на нац. зборах зятягненє 6% внутрішньої позички, зворотної по 10 літах. Однак збори предлогу відкинули.

Конець могутности Манджурії в Китаю. „Times“ сповіщає в Пекіні, що на підставі нового розпорядку цісарського всі прерогативи Манджурів мають бути знесені. Манджури не будуть могли від тепер бути висшими офіцерами, а організації Манджурів будуть роззвані. З цісарського двору будуть видалені всі європейці. Цісарський розпорядок постановляє дальше, що коси на головах Китайців мають звикнути в цілій державі.

Розвиток ворохобні. До льондонських дневників доносять з Шангаю: Ворохобники мають в своїх руках китайське місто в Шангаю і повідомили консулярне тіло про утворенє тимчасового республіканського правительства.

— Сходини членів Христ. Союзу шоденно від 6 ої вечер в канцелярії ул. Хмельовского ч. 15. II пов

НОВИНКИ.

— Календар. В неділю: руско-кат.: Якова; римо-кат.: Захарія. — В понеділок: руско-кат.: Аретя, Атаназія; римо-кат.: Леонарда.

— Порядок застрішного походу в пл. св. Юра

на личаківське кладовище. Похід будуть уставляти члени львівського „Сокола“ означені сьню жовтою опояскою на правім рамени. Всі учасники походу збирають ся о 11 год. в призначених для них місцях на пл. св. Юра і в сусідних улицах. Похід рушить по 12. год. і буде переходити улицями: Міцкевича, Ягайльовською, Кароля Людвика, пл. Марвійською, Галицькою, Бернадинською і ул. Пекарською. Похід буде отворити музика. За музикою наступають по черзі:

- 1) „Соколи“ і „Січи“ (збирають ся на площі св. Юра від сторони політехніки).
- 2) Школи народні, ремісничі і торговельні (збирають ся на ул. Матейки).
- 3) Школи жіні, віділові і жіночі гімназії (збірка на ул. Земляковського).
- 4) Мужескі гімназії з провинції, а потім львівські (збірка на ул. Уейської).
- 5) Студенти політехніки і університету (збірка в круговім осередку пл. св. Юра).
- 6) Вінці: а) з сіл, б) міст, в) зі Львова; при кожнім вінці може бути найбільше 3 особи; прогаль одного вінця від другого 4 кроки (збірка на площі св. Юра здовж дороги від сторони катедрі).
- 7) Сільські товариства (збірка на ул. св. Тереси).
- 8) Міські товариства (збірка на ул. Петра Скарги).
- 9) Львівські Товариства (збірка на пл. св. Юра здовж хідника попри мур від ул. Міцкевича до брами святоюрської).
- 10) Хор академ. гімназії.
- 11) Процесії всіх церков.
- 12) Хор філії акад. гімназії.
- 13) Питомці. Духовенство.
- 14) Нарід.

На кладовищі обступлять „Соколи“ і „Січи“ місце, яке треба обгородити на вступній площі і около памятника. Школи народні йдуть доріжкою на ліво в бік попри памятник Гоциньського і стають подальше, бо в натовпі стояти є для них небезпечно. Школи віділові йдуть доріжкою на право далеко в гору поза памятник Шашкевича, щоби там безпечно уставити ся. Гімназії прилучають ся до „Соколів“ і „Січовиків“, щоби окружити замкнену загороду. В загороду входять лише відпоручники, що несуть вінці і складають їх верстами наоколо памятника Шашкевича, так, щоби з них утворила ся стіжковато могола. В загороду входять описля лише духовенство і хор. Товариства сіл, міст, Львова і нарід розділюють ся доріжками на двинтари наоколо загороди.

— Відчити у Львові. Філія Тов. „Просвіта“ у Львові устроює в пам'ять столітніх уродив Воскресителя галицької України Маркіяна Шашкевича у всіх українських Товариствах і Читальнях „Просвіти“ в столиці краю, у Львові, святоточні виклади в першій дні торжеств в честь Маркіяна Шашкевича, то є в неділю дня 5. падолиста 1911 р.

Виклади сі відбудуть ся в отсих товариствах: „Львівська Русь“ (Ринок ч. 10.) — Др. Евген Озаркевич, „Мишанське Брацтво“ (Ринок ч. 36.) — о. Іван Рудович, „Сила“ (Ринок ч. 10.) — ред. М. Курцеба, „Зоря“ (ул. Личаківська ч. 20.) — ред. Яр. Весоловський, „Січ“ (ул. Коперника ч. 16.) — Мих. Павлик, Читальня „Просвіта“ город. передм., (пл. св. Юра ч. 5.) — ред. Бронислав Бурбела, Читальня „Просвіти“ личак. передм., (ул. св. Петра ч. 11.) — Грися Микетей, Читальня „Просвіти“ жовк. передм., (ул. Обідзова ч. 6.) — Іван Ігнат, Читальня „Просвіти“ на Клепаріві — Семен Демидчук, Читальня „Просвіти“ на Замарстиніві — Степан Біляк, Читальня „Просвіти“ на Левандівці — М. Білик, Читальня „Просвіти“ на Знесіно — Лев Марків, Читальня „Просвіти“ на Сігнівці — Савка Никифорак

Виклади сі відбудуть ся точно від год. 5. до 6. по полудни, а в Читальні „Просвіти“ на жовківській передмістю підчас святоточного концерту о год. 7. вечером.

— Замість вінця на могилу Маркіяна Шашкевича призначує наша Редакція 20 К на „Дім сиріт“ в Станіславові.

— День Маркіяна Шашкевича в Чорткові. В столітні роковини уродив воскресителя галицької України, Маркіяна Шашкевича відбуде ся дня 6. с. м. о год. пів до 9. рано в церкві на Вигнанці поминальне Богослуженє старанем українських Товариств. Описля музикально вокальний поранок в українській гімні. Маркіяна Шашкевича. О год. 4. по полудни виголосить професор Іван Косак в салі ради повітової популярний виклад ілюстрованими світляними образами на тему „Маркіян Шашкевич і его заслуги для нашого відродженя“.

— Концерт в честь М. Шашкевича відбуде ся

в неділю суботи о годині 4 1/2 в бурсі Руского Товариства педагогічного при улиці А. Погтоцького.

— Комітет Марніяного сьвята в Перемішлї пригадає, що на загальне жаданє обхід сего сьвята переложено на неділю 5. лат. падолиста.

— Народне сьвято в честь М. Шашкевича в Яворові. В суботу 11. листопада відправить ся поминальне Богослуженє за Шашкевича, а оден із сьвященників виголосить проповідь. По Богослуженю уставить ся похід, який піде головними улицями міста і стане під „Народним Домом“, де до вібраного народа промовить адв. др. Секела. В неділю, 12. падолиста вечером усі рускі товариства в Яворові устроюють великий концерт з деклямаціями і співами.

— О війско для полевих робіт. Сегорічну осінь заскочила досить немила несподіванка, бо прийшли звараня морози і загрозили навикопаним бараболям в полі. Положенє повстало прикре, а декуди страх перед великими стратами. Тому не давниця, що власники більших областей землі кинули ся до найріжнородніших способів, щоби лише як найскорше вібрати з піль бараболі. Звернено ся отже з просьбою до властей, щоби вислали до праці в'язнів. В многих випадках власти се углядливі і прихилили ся до просьб. Але що найважйше, присилано також до намісництва і військових властей много просьб, щоби вислали до полевих робіт відділи війська. Таким просьбам мусіло намісництво відмовити, бо війська, призначеного для інших цілій, не можна висилати до робіт. Тут може бути тільки мова про відпустки, які однак не принесли би для великих власників такої ніякої користи. Так само і військові власти зовсім рішучо відмовили подібним просьбам про висилку війська до полевой праці.

— Підвисненє ціни залізничої їзди. Зелізничий урядовий дневник містить міністерський розпорядок про підвисненє ціни залізничих річних, піврічних і абонаментових карт. Найнижша ціна річної карти за I. кл. підскачить з 1.050 К, на 1.180, за II. кл. з 650 К на 730, за III. кл. з 400 К на 450. Мінімальна ціна піврічної карти: I. кл. з 800 на 900, II. кл. з 500 на 560, III. кл. з 300 на 400 К. Найменша ціна 50 прц. абонаментових карт: I. класи з 270 на 385 кор. II. класи з 170 на 245 кор., III. кл. з 100 на 140 кор. Сей розпорядок входить в житє з днем 1. січня 1912. Крім сего зносить міністерство зі сим днем виданє одної карти для двох осіб; на будуче будуть лише видавати карти для одної особи. Львівська торговельна і промислова палата внесла проти сїї підвишки до міністерства залізниць протест.

— 60 мільонів марок за моральну отрую. Після найновіших оочисленє, що відносять ся до обгу в протягу 1908—9 року кримінальних романів, кольпортванних агентами ріжних видавничих спілок, виявило ся — як пише „Rheinisch-Westfälische Zeitung“ — що німецька публіка заплатила протягом сего року за сі видавничства 60 мільонів марок. Головно розповсюднують ся романи про вчянки ріжних детективів, зворозані на тлі сензаційних процесів. Наклад деяких із сих видавничств сягав 150 тисяч примірників. Сумна є в сій справі обставина, що всяка агітація проти сєї „літератури“ товариств та інституцій, які мають на цілі уморальненє суспільности, не дає ніякого вислуду; бо як недавно зазначила п. Ціна Томенова в звіті, виголошенім в товаристві учительок берлінських народних шкіл, німецька публіка видала на романи сего рода в 1907 році 50 мільонів марок, отже протягом одного року понит за такими видавничствами збільшив ся о 10 мільонів марок. Отже хіба на законодатній дорозі можна би обмежити дальше ширенє пошести

— Жіночі студії на університетах. Після останного виказу, предложеного академічними сенатами університетів міністерству просвіти за рік 1910/11 учацало на університет в Австрії в мнунушій році 1993 женцин. „Bund“ осередний орган австр. Союзу жіночих стоваришень, оголошує подрібний звіт, з котрого слідує, що на медицину учацало 253 звичайні, 13 надзв. слухачок і 5 госпітанток; на філософію 643 звич., 911 надзв. і 124 госпітанток. Поміж 911 надзв. слухачками філософії находит ся 133 кандидаток на учительки для реальних шкіл. На правничий відділ, який не допускає женцин як звич. слухач., записало ся 44 госпітантки. На австрійські університети учає 24.804 слухачів, отже студентки становлять 8%. На університети в Німеччині учацало в м. р. 3.464 женцин, з тих 2.552 як звич. слухачки, 6 учацало на протест. теологію, а 549 на медицину. У Франції учацало на університет 4.000 женцин, з того в Парижі 2.121.

Оповідни.

— Виділючий іспит перед ц. к. іспитовою комісією у Львові в осіннім речинці с. р. зложили з учителів Українців(-нок): З історично-

язикової групи (I), п. Казимир Петрацук, ц. к. учитель школи вправ в Чернівцях з рускою і вімецькою мовою викладною. З артистично-технічної (Ш гр.). з рускою і польською мовою викл. п. Михайло Лазаренко з Коршова біля Коломиї з відзначенням; п-а Ольга Біленька з Самбора з відзначенням, лише з польською мовою викл. п. Йосиф Чучкевич з Романова, п-а Казимира Бужинська з Каньчуги і п-а Марійка Сидоровичівна з Байковець.

Посмертні оповістки.

Вероніа з Тишовниці Ілюнова, жена директора школи в Синевідську вижнім, упокоїла ся дня 2. падолиста с. р. В. І. п.!

Петро Спідар, ем. учитель народний, помер у Львові, дня 30. жовтня с. р. в 63. році життя. В. е. п.!

Осип Чубатий, ем. ц. к. судья, помер дня 1. с. м. в Коломиї, проживши 34 літ. Похорон відбув ся вчора. В. е. п.!

Петро Кирчів, управитель школи в Гиновачах коло Бережан, помер 20. жовтня с. р. по тяжкій грудній недузі в 34. році дуже трудячого життя. В. е. п.!

Іван Олександр Ясонович де Якса Ладжинський, ц. к. старший повітовий секретар, помер в Горлицях дня 1. с. м. в 52. році життя. В. е. п.!

В справі підручника рускої історії для I.

KLASOW (CZĘŚĆ) I. II.

Написав Др. Богдан Барвіньский.

(Конец).

Я вже вказував пп. Гебертам на хибність термінології „східна“ і „західна“ Русь (моя критика ст. 12). Невідповідно а до того незручно уживає сеї термінології й др. Кротоский. З реченя „Gdy jednak w r. 1169 suzdalski książę Andrzej Bogolubski złupił doszczętnie Kijów, przysł ostatni węzeł, łączący wschodnio-suzdalską Rusz z bardziej ucywilizowaną zachodnią“ (ст. 63) можнаб вносити, що під західною Руссю розуміє автор властиву Русь (Україну-Русь), в противенстві до Московщини. Але з дальшого реченя „Zachodnia Rusz uległa więcej wpływowi polskim i Zachodu“ і з безпосередньої бесіди про Романа Мстиславича виходить, що західна Русь, се лише Галицька Русь. В иншій місци означає назва східна Русь і Московщину і властиву Русь в Києвом, з виїмкою Галичини, бо читаємо (ст. 65), що Батий „rzucił się na Rusz wschodnią, zburzył Kijów“. І справді зараз низше бачимо, що західна Русь, се тільки Галицька, а все инше, се східна Русь: „Najazd tatarski dał się najstraszliwiej we znaki Rusi wschodniej, która odtąd 200 lat jęczy pod barbarzyńskim jarzmem mongolskim i cofa się w cywilizacyi. Ale i Rusz zachodnia, halicka, jest zagrożona przez Tatarów“.

Проте для уникнення баламутства треба уживати загально прийнятої термінології: полуднево-західна або коротко полуднева Русь, се властива Русь (Україна Русь), північно-східна або коротко північна Русь, се Московщина, північно-західна або коротко західна Русь, се Біла Русь. Назви західна Русь в значіно Галицької Русі, зглядно Галицько-волинської держави, можна уживати лише тоді, коли говорить ся виразно про неї яко про західну частину властивої Русі (Україну-Русь).

Про князя Романа Мстиславича читаємо у д-ра Кр., що він „zbliżył się do Rzymu i otrzymał od Innocentego III. godność króla Rusi“ (ст. 63). Передусім годить ся звернути увагу на се, що звістка про зношення Романа з папою містить ся в пізнійшій оповіданю, навіянім здасть ся пізнійшими пересправами Данила про уїю, так, що его треба вважати в тій формі рішучо яко легенду, що має виразний характер пізнійшого літературного обробленя. Але й мимо сего повинен був др. Кротоский звернути увагу на се що після сего оповіданя Роман не прийняв від папских послів жертвованої ему корони, отже не може бути мови про надане Романови „godności króla Rusi“.

Датою битви над Калкою є рік 1223 (гл. Грушевский: Хронологія подій галицько-волинської літописи (ст. 19), а не 1224, як у д-ра Кр. (ст. 65).

Супроти твердження д-ра Кр., що князь Данило „wraz z nimi (з Татарами) nietylko sam, ale i jego synowie, jak Lew, założyciel Lwowa, napadali na Polskę, która stała się odtąd przedmurzem chrześcijaństwa“ (ст. 66), звертаю ще раз увагу (подібно, як пп. Гебертам в моїй критиці ст. 15), що хоч Данило приволонений був висилати в поміч Татарам свого брата Василька і сина Льва, то одначе в сих походах сам участі не брав. А що до „przedmurza chrześcijaństwa“, то я вже підносив (моя критика ст. 25—26), що „непоборимим щитом“ (scutum inexspugnabile) і для Польщі і для Хрестоносців ще в першій половині XIV. ст. були галицько-волинські князі.

Про мвие „zrównanie schizmatyckich Rusinów z katolickimi Litwinami“ за Ягайла, про яке пише др. Кротоский (ст. 91), мав я нагоду говорити вже в моїй критиці (ст. 37).

В прочих партиях доторкує др. Кр. рускої історії лише коротенько і я не найшов там нічого, що вимагалоб якогось спростованя.

На закінчене згадаю, що др. Кротоский дав доказ, як можна не тушуючи безпотно історичної правди, представити молодежи річ у відповідній формі. Наведу тут одно реченя: „Jadwiga bowiem, ukoronowana na „króla polskiego“, aczkolwiek kochała z całego serca narzeczonego swego Wilhelma austriackiego, zniewolona została przez panów polskich oddać rękę swą księciu litewskiemu Jagielle r. 1386. To, czego Krzyżacy nie zdołali przeprowadzić stuletniem przeszło krwawem nawracaniem, zdziałała młodziutka królowa polska swoim poświęceniem“ (ст. 90). В противенстві до сего читаємо в підручнику пп. Гебертів: „To też nie przymus działał, gdy Jadwiga przystała wkońcu na związek z Jagiełłą“ (ст. 94).

Історичним фактом є, що Ядвіга була правою жінкою Вільгельма австрійського, якому була залюблена в дитинстві. Після канонічного права се залюблене Ядвіги в дитинстві мало бути важним з хвилею, колиб Вільгельм був війшов в свої супружі права. А що після побуту Вільгельма на Вавелю в сучасних краківських городских актах записано під р. 1385: „post nuptiarum dominae reginae consummatum“... (Monumenta medii aevi historica IV, 2. стор. 68), тож виходить з сего, що Ядвіга була жінкою Вільгельма, а малопольські пани просто приволодили її, замужну жінку, вийти за життя свого чоловіка замуж за Ягайла. Ся справа операда ся була, як відомо, навіть о Рим, аж вкінці Вільгельм погодив ся з судьбою, взявши грубий окуп від Ягайла.

З огляду на се, се раз зазначую, що др. Кротоский представив річ в дуже відповідний спосіб: не потребуючи вображувати цілої вагої правди, він одначе не спроневірив ся історичній правді. Сей примір повинні собі взяти за взір автори польських історичних підручників для шкільної молодежи.

Телеграми

в дня 4. падолиста.

Відень (ТКБ.) Про засідане Нім. народ. Союзу, відбуте в цілі завята становища супроти нового кабінету, видано ляконічний комунікат, повідомляючий, що Союз заяв вимагаюче становище.

Відень (ТКБ.) Цісар прийме вий о 10. год. перед полуднем членів уступаючого кабінету на прощальнім послуханю. О год. пів до 11. новоіменовані міністри з председником міністрів Штірком на чолі зложуть присягу в руки Монарха

Відень (ТКБ.) Найблизше засідане палати вельмож. відбуде ся в середу 8. с. м. о годині 3. по полудні. На дневнім порядку: представлене нового кабінету, вибір 20 членів і 20 заступників членів делегацій.

Загреб (ТКБ.) Вчора по полудні оголошено в урядовім дневнику королівський рескрипт, скликаючий хорватський сойм на 7. с. м. для вислухання королівського розпорядку.

Вже вийшла брошура п. з.

В обороні правди і чести,

відповіді радн. Двора Ол. Барвіньського, д-ра К. Студинського і д-ра Ос. Маковецького на напасти „Діла“. Стор. 99. 16-ки. Ціна 50 сот. Набути можна в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок число 10.

Замовляя на осінній транспорт

ВИН літургічних

приймає

Народна Торговля у Львові.

Ціни вин при замовленях:

Table with wine prices: висше 160 літ., від 50 до 100, від 25 до 50 літр. Самородне 1-32 K. 1-36 K. 1-40 K. Геґелайс е 1-20 K. 1-24 K. 1-28 K. Герцеговинське 1-10 K. 1-14 K. 1-18 K. Австрійське 0-96 K. 1-00 K. 1-04 K.

Ціни за літру. Бочки платять ся осібно, але до двох місяців можна звернути їх до СТРИЯ, а вся почислена квота звертає ся.

Фрахт вина з місця продукції до Львова оплачує товариство, а лише зі Львова замовляючий. Тисячі признань до перегляду. (11—14)

ВЕЛИКА

Илюстрована Библия Старого и Нового Завета

зладжена о. І. Мащакон, одобрена гр.-к. Митрополитом чим Ординариятм у Львові, видана Л. Ст. Добрянским в форматі великої четврки 730 сторін печати, 43 ілюстрації, продає ся по ціні 12 K, без пересилки. Замовляти можна в руских книгарнях у Львові або у видавці Л. Ст. Добрянського в Судовій Вишній почта в місци.

(4—4)

Асекуруйте своє майно від огню

В „Дністрі“!

Кожний Русин повинен асекуровати ся від огню, щоб на случай пожежі не понести страги, бо достаток одинаці то добробит цілого народу.

дий Русин повинен асекуровати ся тільки в рускім товаристві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

Нема жадного иншого руского товариства асекураційного, тільки один „ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати забезпеченя селяньских будинків.

„ДНІСТЕР“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам; на рік 1911 вносить зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ одінов та виплачує шкоди по огни скоро і ретельно, а до комісії заворшує все двох господарів на оцінителей.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги руским школам і бурсам, де виховують ся селяньські діти.

Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ можуть дістати позичку у всіх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносять з кінець 1910 року 3,052,250 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпеченя на жите у всіх догідних комбінаціях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти).

В „ДНІСТРІ“ можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цінні папери і векселі за дешевою оплатою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

„Червоная Штука“, торговля дівцевальна Інститута Непорочного Зачаття Пр. Діви Марії в Станіславові має на складі вино літургічне, світло церковне і столове і всі прибори церковні. В своїх робітнях виконують і направляють ризи церковні, та виробляють всілякі річі бронзівнічі, Чаші, монстранці, дарохранительничі і пр. золотимо огнево і тревало.

Сю торговлю припоручаємо ласкаві опіці нашого Духовенства і просимо о ласкаві замовленя. Все виконуєт ся по найнижших цінах. Призначене чистого зиску є Всечеснійшому Духовенству зване. (8—?)

Першорядна ПИСАННЯ ШКОЛА на МАШИНИ Жорберт Ерліх Львів, площа Смольки 4. Склад машин до писаня і американських уладжень бурових.

Гіґієничні тютки і паперці з марками і бандеролями Р. Т. П. Русини всюда і все жадати. АДОТЗ,3. Одинока галицько-руська фабрика тютка і паперців в Збаражи.

Гімназьяльний матурист глядає лекції на селі, або бюрового занятія в касі або адвоката у Львові або на провінці. Зголошена в редакції під: „Матурист“. АМЕРИКИ КАНАДИ найліпше перевозити Лінія Кунарда у ЛЬВОВІ ул. Городецька 99. Ціна переправи кораблем 160 корон за дорослі особи разом з поголовним податком, а 90 K за діти понизше 12 літ в погол. подат. Уважайте на ч. 99. ВІДІЗД З ПОРТІВ: Франконія з Рени (Фюме) 9. листопада. Панонія з Триесту 14. листопада. Карпатія з Триесту 28. листопада. З ЛІВЕРПОЛЮ: Найбільші і найвеличавіші пароходи на світі: Мазітанія, дня 18/11 16/12 1910. Ловританія, 11/11. 9/12, 30/12 1911.

Др. Богдан Барвіньский: Зїзд галицького князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16° ст 18. — Ціна 10 сот. Жигимонт Кейстутович, великий князь Литовско-руський. Історична монографія. Жовква 1905 8° ст. XIV+170. -- Ціна 2 K. Прешбурский зїзд в справі сладщини по Габенбергах. (Причинко до історії великого австрійського безкоролівя). Львів 1903. 8° ст. 70. — Ціна 30 с. Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с. Історичні причинки. Розвідка, замітки і матеріяли до історії України-Русі. І. Жовква 1908 мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 K. Bogurodzicza dzwiedzica історичні висновки д-ра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с. Історичний розвій імени українсько-руского народу. Львів 1909, мал. 8° ст. 41. — Ціна 40 с. Історичні причинки і т. д. II. Львів 1909 мал. 8° ст. X+94. — Ціна 1 K 50 с. І. Шевченко яво „атеїст“ та поет „ненависти“. II. Безіменні „герої“ і їх кертична робота. (Дві відповіді клеветникам Шевченка-Львів 1910. мал. 8° ст. 16. — Ціна 10 с. Дістати можна в книгарні Наук. Тов ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.